



ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ СТОМАТОЛОГИЈЕ

ЕТИКА

I година

I семестар

Школска 2010/2011.

Предмет:

Етика

Предмет носи 4 ЕСПБ бода. Укупно има 60 часова активне наставе (предавања, клинички семинари)

ПРЕДАВАЧИ:

1.	Драгана Игњатовић Ристић	draganaristic4@gmail.com	Ванредни професор
2.	Славица Ђукић Дејановић	slavicadd@gmail.com	Редовни професор
3.	Драган Миловановић,	Piki@medf.kg.ac.rs	Ванредни професор
4.	Бранко Ристић	Brankoristic@gmail.com	Ванредни професор
5.	Биљана Вулетић	sibil@ptt.rs	Ванредни професор
6.	Сузана Матеји	matejics@gmail.com	Доцент
7.	Данијела Ђоковић	danimaj@eunet.rs	Доцент

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

Модул	Наставник-руководилац модула
1. Увод у етику	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
2. Етика кроз историју	Проф. С. Ђукић Дејановић
3. Специфичности медицинских истраживања	Проф. Драгана Миловановић
4. Етика медицинске професије-	Проф. Бранко Ристић
5. Етика у пракси	Доц. Сузана Матејић

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју освојених поена (види табеле). Поени се стичу на два начина:

АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ: На овај начин студент може освојити до 45 поена и то тако што се његово показано знање вреднује од 0-3 поена по наставној јединици. Оцењује се припремљеност за рад као и пртаћење и разумевање градива кроз приказе случајева.

ЗАВРШНИ ТЕСТОВИ ПО МОДУЛУМА: На овај начин студент може стећи 55 поена а према приложеној шеми.

МОДУЛ	МАКСИМАЛНО ПОЕНА		
	активност у току наставе	завршни тест	Σ
1. Увод у етику	9	10	16
2. Етика кроз историју	9	10	19
3. Специфичности медицинских истраживања	9	12	21
4. Етика медицинске професије-	9	12	21
5. Етика у пракси	9	11	20
Σ	45	55	100

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора скупити минимум 55 поена, при чему у сваком модулу мора да освоји 50% плус 1 поен. Оцена се формира на следећи начин:

БРОЈ ОСВОЈЕНИХ ПОЕНА	ОЦЕНА
0 - 54	5
55 - 64	6
65 - 74	7
75 - 84	8
85 - 94	9
95 - 100	10

МОДУЛ 1. УВОД У ЕТИКУ



**29.10.2010.
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА****

**** ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА**
Тест има 20-30 питања

Тачни одговори се бодују са:
0,25 поена
0,50 поена
1,00 поен

МОДУЛ 2. ЕТИКА КРОЗ ИСТОРИЈУ



29.10.2010.
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА**

**** ОЦЕЊИВАЊЕ**
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20-30 питања

Тачни одговори се бодују са:
0,25 поена
0,50 поена
1,00 поен

МОДУЛ 3. СПЕЦИФИЧНОСТИ МЕДИЦИНСКИХ ИСТРАЖИВАЊА



29.10.2010.
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА**

**** ОЦЕЊИВАЊЕ**
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20-30 питања

Тачни одговори се бодују са:
0,25 поена
0,50 поена
1,00 поен

МОДУЛ 4. ЕТИКА МЕДИЦИНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ



29.10.2010.
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА**

**** ОЦЕЊИВАЊЕ**
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20-30 питања

Тачни одговори се бодују са:
0,25 поена
0,50 поена
1,00 поен

МОДУЛ 5. ЕТИКА У ПРАКСИ



29.10.2010.
ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-10 ПОЕНА**

**** ОЦЕЊИВАЊЕ**
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20-30 питања

Тачни одговори се бодују са:
0,25 поена
0,50 поена
1,00 поен

Литература:

НАЗИВ УЏБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗАДАВАЧ	БИБЛИОТЕКА	ЧИТАОНИЦА
Медицинска етика	Јован Марић	Мегаграф, Београд, 2002	има	има
Добра пракса у раду тичких одбора	Слободан Јанковић, уредник	Медицински факултет, Крагујевац, 2009	има	има

Сва предавања и материјал за рад у малој групи налазе се на сајту Медицинског факултета:

www.medf.kg.ac.rs

ПРОГРАМ

ПРВИ МОДУЛ: УВОД У ЕТИКУ

ДРУГИ МОДУЛ: ЕТИКА КРОЗ ИСТОРИЈУ

Прва недеља 07.10.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА):

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања.
(2 часа)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Етички принципи лечења пацијената кроз историју (2 часа)

УВОД У ЕТИКУ	УВОД У ЕТИКУ
ПРЕДАВАЊА 1 ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања.	Предуслови моралног понашања-структура личности
УВОД У ЕТИКУ	УВОД У ЕТИКУ
ПРЕДАВАЊА 1 ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички принципи лечења пацијената кроз историју	Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења.

Друга недеља 14.10.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (1 часа)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (1 часа)

Заклетве и кодекси медицинск етике	Кодекси и заклетве
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
- Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба	• Хипократова заклетва, заклетва стоматолога, заклетва медицинских сестара
Декларације о људским правима	Декларације о људским правима
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Хелсиншка декларација	Значај кодекса и заклетви у клиничкој пракси

Трећа недеља 21.10.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (1 часа)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (1 часа)

Етички принципи траписких поступака	Етички принципи траписких поступака
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Пословна способност пацијента	• Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију ус тоματοлогији
Пословна способност пацијента	Пословна способност пацијента
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Пословна способност пацијента	• Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију ус тоματοлогији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Способност доношења одлука о избору начина лечења (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Пословна способност пацијента (1 час)

Четврта недеља 28.10.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Права пацијената и Повеља о правима пацијената (1 час)
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Заштитник права пацијената у здравственим установама (1 час)

Права пацијената и Повеља о правима пацијената (1 час)	Етички принципи траписких поступака
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Права пацијената и повеља о правима пацијената	• Приказ клиничког случаја-сваремени законски прописи о заштити права пацијената
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Заштитник права пацијената у здравственим установама	• Приказ клиничког случаја-сваремени законски прописи о заштити права пацијената

Пета недеља 04.11.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Принципи поштовања приватности пацијената у стоматологији (1 час)
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима (1 час)

Принципи поштовања приватности пацијената у стоматологији (1 час)	Принципи поштовања приватности пацијената у стоматологији
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима	• Приказ клиничког случаја-рад са посебно осетљивим популацијама
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час

Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима

• Приказ клиничког случаја-поступци стоматолога према пацијент у свакодневном раду.

ТРЕЋИ МОДУЛ: СПЕЦИФИЧНОСТИ МЕДИЦИНСКИХ ИСТРАЖИВАЊА

Шеста недеља 11.11.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Издавање мишљења, процедура апликовања (1 час)

Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада	Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада	• Припрема стоматолошке документације код истраживања
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Издавање мишљења, процедура апликовања	Припрема стоматолошке документације код истраживања и давање мишљења

Седма недеља 18.11.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама (1 час)

Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Експеримент у медицини, законска	• Пример предклиничког истраживања у стоматологији

одговорност медицинског радника, правно етички проблеми	
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Пример клиничког истраживања у стоматологији

Осма недеља 25.11.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Поступак добијања информисаног пистанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама (1 час)

Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента	• Приказ фомжрмулара информисаног пристанка
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Поступак добијања информисаног пистанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама	Приказ фомжрмулара информисаног пристанка У посебним групама стоматолошких пацијената.

Девета недеља 02.12.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Методе регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Дозвољена финансијска надокнада пацијентима за учешће у клиничкој студији (1 час)

Методе регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника,
---	---

	правно етички проблеми
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Методe регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	• Избор пацијената за учешће у студијама у стоматологији
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Дозвољена финансијска надокнада пацијентима за учешће у клиничкој студији	• Избор пацијената за учешће у студијама у стоматологији

ЧЕТВРТИ МОДУЛ: ЕТИКА МЕДИЦИНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ-

Десета недеља 09.12.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Став јавности и цена стручних грешака (1 час)

Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација	Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација	• Клинички пример несавесног лечења у стоматологији
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Став јавности и цена стручних грешака	• Став јавности према несавесном лечењу у стоматолошкој пракси

Једанаеста недеља 16.12.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 и 2 Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице (2 часа)

Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице	• Клинички пример у раду стоматолога са децом и трудницама
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице	• Клинички пример у раду стоматолога са старим особама

Дванаеста недеља 23.12.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 и 2 Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица) (2 часа)

Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	• Клинички пример у раду стоматолога са свим облицима хепатитиса
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	• Клинички пример у раду стоматолога са оболелим особама од ХИВ-а

ПЕТИ МОДУЛ: ЕТИКА У ПРАКСИ

Тринаеста недеља 30.12.2010.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Професионална тајна (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Еутаназија (1 час)

Професионална тајна	Професионална тајна
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Професионална тајна	• Клинички пример – обавезе стоматолога у чувању стоматолошке тајне
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Еутаназија	• Клинички пример – моралне дилеме еутаназије

Четрнаеста недеља 13.01.2011.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 Кодекс стоматолошке етике (1 час)

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 Лиценца за рад (1 час)

Кодекс стоматолошке етике	Лиценца за рад
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Кодекс стоматолошке етике	• Садржај, обавезе, законска регулатива, комора стоматолога.
Лиценца за рад	СЕМИНАР 1 час
Лиценца за рад	• Стицање лиценце, обавезе усавршавања –(не)-обнављање

Петанеста недеља 20.01.2011.

Рекапитулација најважнијих појмова (2 часа)

Рекапитулација најважнијих појмова	Рекапитулација најважнијих појмова
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	• Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси
ПРЕДАВАЊА 1ЧАСА	СЕМИНАР 1 час
Рекапитулација најважнијих појмова	• Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА

ЕТИКА

ЗЕЛЕНА САЛА

**ЧЕТВРТАК
8.00-11.00**

**Прво предавање је 07.10.2010.
Последње предавање је 20.01.2011**

Распоред предавања

Датум	Наставна јединица/наставник	Време	Група
07.10.2010.	Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања. Етички принципи лечења пацијената кроз историју (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II
14.10.2010.	Хелсиншка декларација Добра клиничка пракса (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II
21.10.2010.	Способност доношења одлука о избору начина лечења Пословна способност пацијента (Проф. Славица Ђукић Дејановић)	08-11	I и II
28.10.2010.	Права пацијената и Повеља о правима пацијената Заштитник права пацијената у здравственим установама (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II
04.11.2010.	Принципи поштовања приватности пацијената у стоматологији. Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II
11.11.2010.	Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада. Издавање мишљења, процедура апликовања (Проф. Б. Вулетић)	08-11	I и II
18.11.2010.	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми. Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама (Проф. Д. Миловановић)	08-11	I и II
25.11.2010.	Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента. Поступак добијања информисаног пристанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама (Проф. Драгана Игњатовић Ристић; Проф. Б. Вулетић)	08-11	I и II
02.12.2010.	Методe регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената. Дозвољена финансијска надокнада пацијентима за учешће у клиничкој студији (Проф. Д. Миловановић)	08-11	I и II
09.12.2010. надокнада у договору са катедром	Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, касификација. Став јавности и цена стручних грешака (Проф. Б. Ристић)	08-11	I и II

Датум	Наставна јединица/наставник	Време	Група
16.12.2010.	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца, стари, труднице (Проф. Драгана Игњатовић Ристић; Проф. Б. Вулетић)	08-11	I и II
23.12.2010.	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица) (Проф. Драгана Игњатовић Ристић; доц. Д. Ђоковић)	08-11	I и II
30.12.2010.	Професионална тајна. Еутаназија (Доц. С. Матејић)	08-11	I и II
13.01.2011.	Кодекс стоматолошке етике. Лиценца за рад (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II
20.01.2011.	Рекапитулација најважнијих појмова (Проф. Драгана Игњатовић Ристић)	08-11	I и II

Списак студента по групама:

I ГРУПА:

Ред.бр.	Презиме и име	Број индекса
1.	Палочевих Небојша	15/2010Б
2.	Софронијевић Душан	21/2010Б
3.	Рајковић Злата	14/2010Б
4.	Милентијевић Матија	13/2010Б
5.	Ђорђевић Александар	04/2010Б
6.	Степовић Милош	08/2010Б
7.	Секулућ Миона	06/2010Б
8.	Николић Марко	11/2010Б
9.	Илић Дара	01/2010Б
10.	Варагић Марија	23/2010Б
11.	Станковић Младен	26/2010Са
12.	Живић Лазар	28/2010Са
13.	Папеш Урош	25/2010Са
14.	Петковић Ана	27/2010Са

II ГРУПА:

Ред.бр.	Презиме и име	Број индекса
1.	Петковић Јелена	02/2010Б
2.	Папић Милош	12/2010Б
3.	Радовић Мирјана	16/2010Б
4.	Живановић Сузана	07/2010Б
5.	Перишић Милош	18/2010Б
6.	Комсеровић Мирза	17/2010Б
7.	Миловановић Андреја	09/2010Б
8.	Здравковић Дејан	10/2010Б
9.	Илић Страхиња	19/2010Б
10.	Влашковић Александра	20/2010Б
11.	Вукосављевић Никола	03/2010Б
12.	Петковић Ненад	05/2010Б
13.	Недељковић Сузана	22/2010Б
14.	Илић Марко	24/2010Б

